

بینش‌های قرآنی

بوداشت‌های استاد علی صفایی در سوره بقره

سید عبد المجید فلسفیان

سرشناسه : سید عبد المجید فلسفیان ۱۳۳۸
 عنوان و نام پدیدآور : بینش‌های قرآنی: برداشت‌های استاد علی صفایی در سورة بقره /
 عبد المجید فلسفیان.
 مشخصات نشر : ۲۱۰
 شابک : ۲۷۰۰۰ ریال: ISBN 978 - 964 - 7803 - 52 - 6
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا.
 موضوع : صفایی حائری، علی، ۱۳۳۰-۱۳۷۸.
 موضوع : تفاسیر (سورة بقره)
 موضوع : تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴
 موضوع : تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴ -- نقد و تفسیر
 رده بندی کنگره : BP ۱۰۲ / ۱۳ / ف ۸۴ ب ۹ ۱۳۸۹
 رده بندی دیویی : ۲۹۷ / ۱۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۹۵۵۳۷

انتشارات

بینش‌های قرآنی (برداشت‌های استاد علی صفایی در سورة بقره)

سید عبد المجید فلسفیان

انتشارات لیلۃ القدر ۷۷۱۲۳۲۸ - ۲۵۱۰

تنظیم: مؤسسه تحقیقاتی لیلۃ القدر

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۰

چاپ: پاسدار اسلام

تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۷۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۷۸۰۳ - ۵۲ - ۶

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۷۴۶۱۰۲۲ / شماره: ۷۷۱۷۳۷۸ - ۲۵۱۰

(کلیه حقوق این اثر متعلق به ناشر است)

فهرست

۹	پیش‌گفتار
۱۱	هدف از تفسیر قرآن
۱۳	۱- حروف مقطعه
۱۵	۲- وجه نام‌گذاری سوره به یقوه
۲۳	۳- گستردگی داستان بنی اسرائیل در قرآن
۲۴	گوساله پرستی
۲۶	سرکشی و عصیان
۲۷	معالجه و درمان
۲۹	۴- تقوی و عبودیت
۳۲	خصوصیات متقین
۳۳	یقین به آخرت
۳۴	عبودیت
۳۵	دعوت به عبودیت
۳۷	عبد؛ آزاده‌ای شکل گرفته
۳۷	ریشه‌های عبودیت و بندگی
۳۹	آثار و نتایج عبودیت
۴۳	عبودیت ملاک رسالت
۴۴	پیمان عبودیت و نقض آن

۴۷	۵- غیب
۴۷	مفهوم غیب
۴۷	مصدق غیب
۴۹	گرایش به غیب
۵۱	۶- نماز
۵۳	رابطه نماز با زکات
۵۵	۷- منافق
۵۷	خصیلت های منافق
۵۷	بی ایمانی
۵۸	نیرنگ
۵۹	تذبذب
۵۹	دورغویی
۶۱	شفاعت
۶۳	بازیگری
۶۴	بی حاصلی
۶۵	داستان نفاق
۶۷	تصویری دیگر
۶۹	خلاصه
۷۳	۸- انقلاب در علم
۷۹	۹- بهشت و جهنم
۸۰	تفاوت بهشت ها و جهنم ها
۸۱	شروع بهشت و جهنم از همین دنیا
۸۲	خلود در جهنم
۸۵	۱۰- شفاعت

۸۷	تفاوت خلت با شفاعت
۸۹	۱۱- کفر و کافر
۹۵	آیا می شود کافر شد؟ ۱۱
۹۸	ارتداد
۹۹	۱۲- آدم
۹۹	چگونگی داستان آدم
۱۰۱	توبه آدم
۱۰۱	خلافت
۱۰۳	اختلاف درجات خلفاء و اولیاء الهی
۱۰۴	حقیقت اسماء و تعلیم آنها
۱۰۸	الحاد در اسماء
۱۰۹	اسماء در روایات
۱۱۰	گفتگوی خدا با ملائکه
۱۱۱	جهل و اعتراض ملائکه
۱۱۲	اعتراف ملائکه
۱۱۲	سجده ملائکه
۱۱۳	۱۳- شیطان
۱۱۴	نظر عرفا
۱۱۵	نقد نظر عرفا
۱۱۷	ضرورت وجود شیطان
۱۱۸	فلسفه آفرینش شیطان
۱۱۹	ظلم شیطان
۱۲۰	عصیان شیطان
۱۲۲	روش شیطان در اغواء انسان

۱۲۳	۱۴ - عالم ذر
۱۲۷	۱۵ - صلح کل
۱۳۴	جهاد و جنگ
۱۳۷	۱۶ - معجزه
۱۳۹	۱۷ - نقد تفکرات بعضی روشنفکران معاصر
۱۴۰	زهد و توسعه
۱۴۱	نسبت معرفت دینی با معرفت غیر دینی
۱۴۳	برهانی بودن دین
۱۴۷	۱۸ - نقد منطقة الفراغ
۱۵۱	۱۹ - نقد «نظریه‌های دولت در فقه شیعه»
۱۵۷	۲۰ - قرآن و فرهنگ زمانه
۱۶۰	ثبات و تحول
۱۶۳	۲۱ - تفاوت جامعه دینی با جامعه مدنی و قبیله‌ای
۱۶۷	۲۲ - حکومت‌های غیر دینی در فرض نیت‌های خیر خواهانه
۱۷۵	۲۳ - ربا
۱۸۳	۲۴ - بلا، مرکب سلوک
۱۹۱	۲۵ - نظام سازی دین
۱۹۷	جایگاه احکام
۲۰۲	فهرست آثار استاد علی صفایی حائری (ره)

پیش‌گفتار

در پایان نوشته «نگرشی بر مکتب تفسیری استاد^(۱)» به این نکته اشاره شد که استاد برداشت‌های نابی از قرآن در تفسیر سوره بقره دارند که در آنجا تنها به فهرست کردن معظم آنها پرداخته شد که با توجه به اهمیت و ضرورت عناوین ردیف شده و نیازی که نسل امروز و فردای ما به این مباحث دارند و از طرف دیگر چه بسا جوینده مباحث تفسیری نباشند تا گذرشان به اصل تفسیر بیفتد و مراجعه مستقیم داشته باشند.

و یا قطور بودن کتاب و عنوان تفسیری بودن آن حجایی برای رجوع باشد و یا این که برای بعضی محتمل نباشد که در تفسیر، این گونه مسائلی جای طرح داشته باشد و قرآن این گونه گشایش‌گر معضلات فکری جامعه باشد.

به این جهات بر آن شدیم که به فهرست عناوین اکتفا ننموده و به تفصیل بیشتر آنها پردازیم تا هم قدر و ارزش والای این تفسیر را نشان

داده باشیم و هم به عظمت مقام علمی استاد پرداخته باشیم و مهمتر این که از این همه شهد شیرین، دیگران را بهره‌مند کرده باشیم تا شاید این دعای نورانی امام سجاد ما را هم در بر بگیرد که فرمود: «أَجْرٌ لِلنَّاسِ عَلَى يَدَيِّ الْخَيْرِ»؛ و ما نیز از کسانی باشیم که خداوند آنها را مجرای ریزش خیر خودش بر خلق قرار داده و آنها را نه‌ری گردانیده باشد که با جریان آب حیات هدایت در وجود آنها، هم خود پاک شده‌اند و هم موجب پاکی دیگران گردیده‌اند.

اگر چه بسیاری از این مباحث شاید نیازمند توضیحاتی باشد تا نشان دهد استاد به کجاها نظر دارد و با توجه به چه حوزه‌های گسترده‌ای این مطالب پربار را فقط در چند صفحه و حتی در چند سطر بیان کرده است، اگر چه این نیاز محسوس است ولی به چند جهت شرح و حواشی مقدور نمی باشد.

اول اینکه از بضاعت نگارنده خارج است و دوم این که با غرض اصلی تدوین نوشته که رعایت اختصار بوده سازگار است و سوم این که به فهم و سعی خواننده اعتماد شده که در حلقه اول به اصل متن تفسیر برگردد و متأمل و متعمق شود و نوبت بعد به سایر نوشته‌های استاد مراجعه نماید و آنجا که استاد نظریه‌ای را نقد و بررسی می‌کند آن منبع را واریسی نماید. با این حال در ابتدای هر بحث به خود جرأت داده و چند سطری نگاشته‌ایم. باشد که همه ما با دریای قرآن طاهر شویم و تطهیر نماییم.